

ANALIZA RYNKU FRANCZYZY NA TERENACH UNII EUROPEJSKIEJ ORAZ PERSPEKTYWY ROZWOJU NA UKRAINIE

Obecny stan ekonomiczny Ukrainy charakteryzuje się obniżeniem wskaźników wypłacalności i płynności finansowej państwa, spadkiem atrakcyjności inwestycyjnej, kryzysem finansowym, spowodowanym niestabilnością na rynku walutowym. Duża liczba przedsiębiorstw likwiduje swoją działalność, bankrutuje i traci płynność finansową. Większość potencjalnych przedsiębiorców boi się, że kryzys finansowy pokrzyżuje ich plany na drodze do rozwoju własnej sprawy, waha się ryzykować i nie zaczyna konkurencyjnej walki. W rozwiniętych krajach podjęty problem już dawno rozstrzygnięty za pomocą efektywnego rozwoju małego i średniego biznesu na podstawie wprowadzenia franczyzy.

Francyzowy typ działalności zajmuje wiodącą rolę w systemie rozwoju gospodarki każdego rozwiniętego kraju. Ponieważ we współczesnych warunkach gospodarowania przedsiębiorstwem staje trudno osiągnąć maksymalne przychody i zostać liderem w twardej konkurencyjnej walce. Dlatego coraz częściej wykorzystywano sprawdzone i rozkręcone modele prowadzenia własnej sprawy. Franczyza jest najszybszym i najprostszym sposobem przenikania na rynek zagraniczny. Taka forma współpracy jest zarówno korzystna dla stron stosunków francyzowych, jak i dla gospodarki kraju w ogóle.

Doświadczenie zagraniczne świadczy, że dzięki rozwojowi małego biznesu, który w rozwiniętych krajach produkuje więcej 50 % PKB odbywa się poprawa sytuacji ekonomicznej. Jednocześnie na Ukrainie mały biznes stwarza tylko prawie 15-16 % PKB.

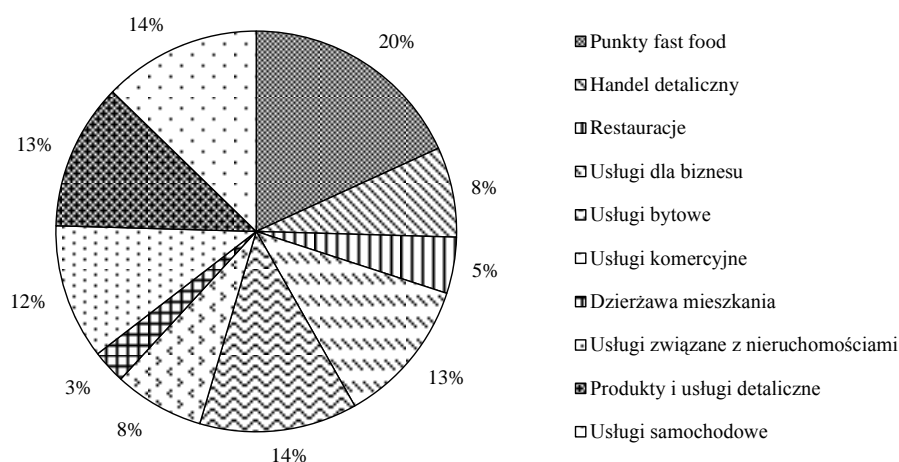
Analizując rozwój współczesnego biznesu możemy zauważyć, że franczyza jest jedną z popularnych, efektywnych i najbardziej postępujących metod prowadzenia biznesu mającego popyt w ponad 100 państwach świata. Absolutnym światowym liderem franczyzy zostają USA, gdzie stworzono ponad 770 tys. firm francyzowych, produkujących 844 mld dolarów wyrobów dla narodowej gospodarki i zatrudniających 8,6 mln. osób [2]. Zgodnie z informacją zawartą w The Top 100 Global Franchises na USA przypada dziewięć z dziesięciu popularnych sieci francyzowych (Subway, McDonald's, KFC, Burger King, Eleven, Hertz, Pizza Hut, Ace Hardware Corporation, Wyndham Hotel and). Pierwsze pozycje w danym rankingu zajmują zakłady szybkiej obsługi.

Rozwój stosunków francyzowych w każdym kraju odbywa się w sposób indywidualny. Dominujące miejsce na międzynarodowym rynku franczyzy zajmują USA, kraje Unii Europejskiej (Francja, Wielka Brytania, Niemcy, Hiszpania, Włochy, Polska) oraz Japonia, Chiny. Intensywność zmian zachodzących na rynku franczyzy jest bardzo wysoka – ze względu na horyzont czasowy firmy francyzowe rosną się w Polsce od 27 lat, a w USA od 116 lat. Jednocześnie, warto zauważyć, że w krajach postsowieckiego związku, w tym i na Ukrainie, rozwój rynku franczyzy rozpoczął się tylko z lat 80 XX stulecia. Ze względu na to, istnieją trudności w kształtowaniu i rozwoju tego rynku na Ukrainie w porównaniu do krajów Europy i USA, w szczególności, w zakresie ustawodawstwa.

Franczyza jest wykorzystywana w niemalże wszystkich branżach handlowych i usługowych. W strukturze sieci większą część zajmuje szybkie żywienie (fast food), biznes i usługi osobiste (rys. 1). Liderem rynku jest segment szybkiego żywienia, na który przypada 20 % rynku. Top-5 światowej franczyzy w 2014 roku przedstawiały: Subway, McDonald's, KFC, Burger King, 7 Eleven (ranking internet portalu FranchiseDirect) [1].

W 2015 r. według danych Franchise Direct [2], amerykańskiej strony internetowej numer jeden za katalogami franczyzy, na którym był opublikowany ranking (Top-100), w świecie

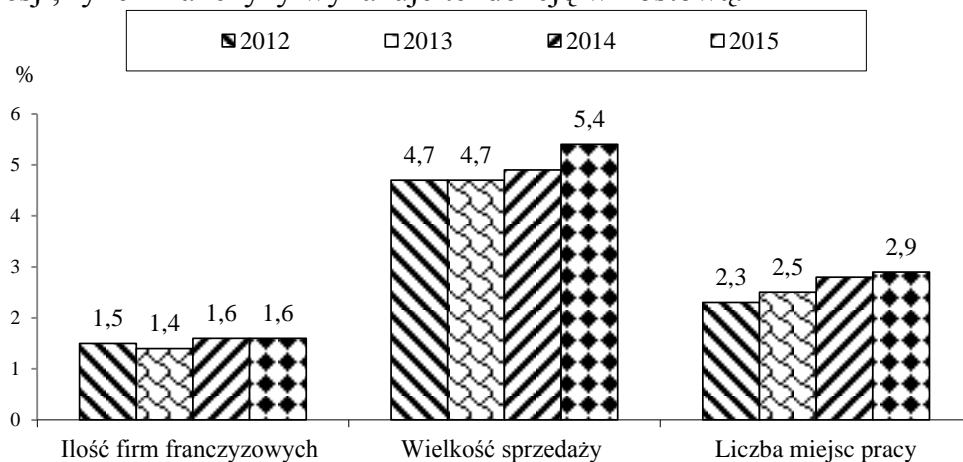
najbardziej popularna jest franszyza w zakresie fast foodu i biznesu hotelowego. Jednak za ostatnie pięć lat rynek franczyzy znacznie poszerzył swoje tereny. Oprócz hotelowego i restauracyjnego biznesu, sieci franczyzowe funkcjonują w innych branżach: produkcja i montaż komputerów, dystrybucja wideo, sprzedaż oprogramowania dla biznesu, sprzedaż akcesoriów montażowych do komputerów i innej techniki, firmy sprzątające, usługi związku, remont samochodow itp.

Rys. 1. Struktura międzynarodowego rynku franczyzy

Należy wskazać, że prognozuje się zwiększenie części branży fast foodu na rynku franczyzy. Również przypuszcza się wzrost segmentu usług bytowych (osobistych).

W ogóle sytuacja na rynku franczyzy międzynarodowej za okres od 2012 do 2015 r. ma wygląd przedstawiony na rys. 2. Mimo to, że gospodarka międzynarodowa przeżywa okres recesji, rynek franczyzy wykazuje tendencję wzrostową.

Rys. 2. Tempo wzrostu międzynarodowego rynku franczyzy

Tendencje rozwoju gospodarki międzynarodowej wskazują na późniejsze zwiększenie użycia franczyzy jak efektywnej i giętkiej formy organizacji biznesu. To pozwala zniżyć ryzyko w małej przedsiębiorczości i sprzyja szybkiemu przesuwniu współczesnych technologii zarówno w produkcyjnym zakresie, jak i w zakresie usług.

Charakteryzując rozwój franczyzy na Ukrainie, pomimo, że istnieje brak wiarygodnego systemu regulacji prawnej, dany rodzaj działalności może przynosić znaczne zyski ojczystym biznesmenom. Należy mieć jednak na uwadze, że franczyza jest korzystna nie tylko dla

biznesmenów, ale i dla konsumentów. Ponieważ oni otrzymują dostęp do wielu towarów cudzoziemskiej i ojczyściej produkcji, jakość których, sprawdzona czasem i doświadczeniem.

W oparciu o stuletnie doświadczenie tych krajów, co wynalazły franczyzę i efektywnie jej wykorzystują, warto zaznaczyć, że ten system jest więcej niż perspektywny. Rozwój franczyzy na Ukrainie będzie sprzyjał podwyższeniu konkurencyjności ukraińskich towarów i usług, a także gospodarki w ogóle. Trzeba rozwijać zakres usług i handel detaliczny, które na dzień dzisiejszy w rozwiniętych państwach świata zajmują przewyższającą część w strukturze franczyzy.

Bibliografia :

1. Entrepreneur, <http://www.entrepreneur.com/>
2. Franchise Business Economic Outlook for 2015 // IHS Economics, styczeń. 2015, <http://emarket.franchise.org/FranchiseBizOutlook2015.pdf>